

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460526

10. De his, quæ siunt à Prælato sine consensu Capituli.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

dimissa, vel vacationis tempore obvencientia, quæ in utilitatem distarum Ecclesiarum expendi, vel futuris deberent successoribus reservari, occupant, inter se dividunt, surripunt, dilapidant, dissipant, & consumunt, in earum grave dispendium, & jacturam. Nos ipsorum ausus reprimere, ac ipsarum indemnitate præcavere volentes, decernimus, ut ii, qui præmissa de cætero præsumpserint, eò ipso sint, & tam diu maneat ab officio, & beneficio quibuscunque suspensi, donec plenè restituerint, quicquid de bonis perceperint supradictis: non obstantibus quibuscunque privilegiis, vel indulgentiis, aut contrariis consuetudinibus, constitutionibus, vel statutis, juramento, confirmatione Sedis Apostolica, aut alia quacunque firmitate vallatis. Et ne ulla dubitatio, vel inter bona, maximè vacante Sede obvencientia, distinguendi licentia superesset, ulterius in *Clem. statutum 7. Eod.* declaratur, dictam prohibitionem Bonifacii VIII. locum habere in omni emolumento, quod provenit ex jurisdictione, & sigillo Curie Ecclesiastica, vel secularis, aut aliàs undecunque, quod ad Prælatos (Ecclesiis non vacantibus) pertinet, consuetudine qualibet contraria non obstante: ita tamen, quod in istis & similibus rationabiles deducantur expensæ, juxta quam *Clement.* respondit S. Congregatio Cardinalium in Agrigentina 17. April. 1627. Emolumenta tempore vacationis Sedis Episcopalis provenientia ex jurisdictione, & sigillo, aut aliàs undecunque nec ad Vicarium, nec ad Capitulum spectant, sed debent futuro Successori reservari, si ad Episcopum, Ecclesia non vacante, pervenissent; ut post Aldan. refert Barb. ad Trident. sess. 25. de Reform. c. 11. n. 9.

Neque Capitulum juvat adducta *Regula 55. Jur. in 6.* utpote quæ exceptionem patitur, quando quis gerit onus, non proprio, sed alieno nomine; ut Vicarius generalis nomine Episcopi, Coadjutor nomine principa-

lis, & Capitulum nomine Ecclesiæ vacantis: præsertim quando onus ex propria institutione, aut naturâ rei alicui officio annexum est, quemadmodum Capitulo ratione obligationis, ac connexionis, quam habet ad Ecclesiam, & cum Capite Ecclesiæ, ejus bona tueri incumbit, non percepto inde emolumento. Vid. *Gloss. in d. Clem. statutum 7. de Elect.*

Coeterùm quæ hic exempli causâ de *Ca. 17* pitulo Cathedrali diximus, de jure loquendo merito extenduntur ad Capitula Ecclesiarum Regularium mortuò Prælatò, vel aliàs Sede Abbatiali vacante per textum in *c. fin. de Regularib. in 6.* & in *Clem. ne in agro. 1. §. si quis autem. in fin. de Statu Monach.* quando quidem Capitulum Regulare non minùs in jurisdictionem Abbatis succedit, quàm Capitulum Cathedralè in jurisdictionem Episcopi, imò potiori jure, cum redditus & jura Abbatis nulla ratione sint distincta à redditibus & jurebus Conventus, sicut tamen plures redditus & jura Episcopi à Capituli jurebus sunt diversa. Hanc sententiam ex Innocentio refert & sequitur Panorm. in *c. fin. n. 8. & 9. de Statu Monach.* P. Engl. h. t. num. 16. Tambur. de jure Abbat. tom. 2. disp. 1. q. 4. num. 5.

TITULUS X.

De his, quæ fiunt à Prælati sine consensu Capituli.

SUMMARIA.

1. Quid sit consensus Capituli? 2. In quo differat à consilio? 3. Quo jure sit necessarius? 4. Sufficit consensus majoris partis. 5. In quibus negotiis opus sit consensu? 6. In quibus consilio? 7. Quo modo consensus capitularis interponatur? 8. Ob quem finem? 9. Quomodo probetur?

Quemadmodum Sede vacante nihil innovandum est, ita è diverso Sede non vacante regulariter nihil à Prælati faciendum sine Consensu Capituli.

§. I.

1 *Consensus Capituli*, quasi *simultaneus consensus* dicitur, estque collatio, sive comprobatio eorum, quæ fiunt à Prælatiis. Colligitur ex *c. 1. h. t.*

§. II.

2 *Dividitur consensus Capituli* in consensum in specie, & in consilium: quæ duo, quamvis aliqui apud Hostiensem in *Summa h. t. n. 2.* promiscuè accipiant, in eo differunt, quòd ubi ad actum aliquem consensus Capituli desideratur, non sufficiat solum conferre, aut consultare cum Capitulo, sed sententiam, & vota Capituli sequi oporteat, ita ut si major pars contradicat, actus talis, v. g. alienatio, fieri non possit, & aliter corrumpatur. Gonzal. ad *Reg. 8. Cancell. gloss. 46. n. 8. & gloss. 47. n. 8. Ricc. decis. Cur. Neap. dec. 192. n. 3. p. 1.* ubi autem tantum consilium Capituli requiritur, omnino quidem collatio, & consultatio cum eodem habenda sit, adeò ut actus sine prævia consultatione factus regulariter nullus, & invalidus censeatur, *c. 4. in fin. & ibi Barb. h. t. Felin. in c. ex parte 12. n. 1. de Constit. Prælati tamen pluralitatem votorum sequi non teneatur, sed contra omnium mentem, ac sententiam liberè, quod videbitur, disponere possit. c. ex veteri 53. de Elect. & ibi Panorm. n. 11. c. cum olim. de Arbitr. Sylvester V. consilium n. 4. Sanchez de Matrim. lib. 1. c. 34. n. 24. & hoc sive in jure dicatur, aliquid fieri debere de consilio, sive dicatur cum consilio. Panormit. d. c. ex veteri. num. 2. Sylvester d. n. 4. Nec propterea frustratoria est hujusmodi consultatio: auditis namque rationibus Capitularium occurritur præcipitantiæ, & Episcopo ansa suppeditatur ulterius deliberandi. P. Engel h. t. n. 1.*

§. III.

3 *Causa efficiens consensus Capituli* alia est *remota*, alia *proxima*.
Remota est jus Canonicum, quod Prælatiis

necessitatem imponit requirendi consensum, aut consilium Capituli, sed talem, quæ per consuetudinem contrariam limitari, aut abrogari possit. *c. ea noscitur 6. & ibi Panorm. n. 6. h. t. c. non est. 3. & ibi Passerin. n. 8. de Consuetud. in 6. prout defacto passim invaluit, ut extra causam alienationis Prælati in plerisque casibus, præsertim circa res non adeò graves, aut frequentius occurrentes, sine consensu, vel consilio Capituli procedant, teste Barb. ad c. 1. h. t. n. 5. P. Engl. n. 5. Stephan. Gratian. discept. forens. c. 100. n. ult. & quotidianâ praxi.*

Proxima est Capitulum, quod consentit. Quotiescunque autem in jure consensus Capituli requiritur, non est necessarium, ut omnes de Capitulo consentiant, sed sufficit consensus majoris partis: siquidem generaliter, quod facit major pars Capituli, totum facere censetur, ut *tit. seq. dicemus*. Assensus mediæ partis Capituli haud sufficeret, nisi Episcopus etiam esset Canonicus, & quæ Canonicus, seu membrum Capitulo interesset: quippe tunc adjuncto voto Episcopi major pars assentiret. *Gloss. in c. un. V. assensu. Ne sede vacante aliquid innovet. in 6. Passerin. ibid. num. 20.*

§. IV.

Materiam, seu *Objectum* constituunt negotia, in quibus aut consensus, aut consilium Capituli requiritur.

Consensus regulariter requiritur in iis, quæ sunt majoris momenti. Innocentius in *c. edicere. n. 4. de Rescript. & c. causam. de Judiciis. Panormit. in c. et si Clerici. §. de adultariis. num. 16. Eod. ut I. in alienatione rerum immobilium, & mobilium preciosarum. c. sine exceptione 52. causa 12. q. 2. c. irrita 1. h. t.* Excipitur alienatio temporalis, in quâ citurnitas, vel ratihabitio Capituli etiam ex postfacto superveniens locò consensus habetur: *c. conjugatus 2. c. eodem nos. 3. Eod. &*

donatio, quam facit Laicus Eccleſiæ de decimis, quas ab alia Eccleſia poſſidet, & ab antiquo, id eſt, ante Lateranenſe Concilium, in feudum habet: hæc namque ſolius Epilcopi conſenſu firmatur *c. cum Apoſtolica. 7. h. t.* eo quod melius, & honeſtius ſit, ſi alia Eccleſia decimas iſtas poſſideat, quam ſi illæ à Laicis detineantur, *c. prohibemus. 19. de Decim.* Panormit. in *d. c. cum Apoſtolica. n. 3.* II. In præſentationibus, & collationibus eorum beneficiorum, quorum jus præſentandi, vel conferendi quoque ad Capitulum, Collegium, aut Conventum ſpectat, niſi aliud habeat conſuetudo, *c. ea noſcitur. 6. h. t.* adeo ut ſine conſenſu Capituli factæ præſentationes, & collationes irritandæ, vel potiùs ipſo jure irritæ ſint propter verba *c. ea noſcitur cit. institutiones convenit & vacuari*, hoc eſt, ut Barboſa *ibid. n. 5.* explicat, vacuas & nullas pronuntiar. III. Si Epilcopus Eccleſias Collegio, aut Monafterio unire, aut ſi iſtæ parochiales ſint, earum proventus, etiam accedente conſenſu Patroni Viriſ Religioſiſ, ſuſtentatione congruâ Vicarii reſervata, conferre velit. *c. tuanuper. 8. c. paſtoraliſ. 9. h. t.* ſine dubio ideo: quia ejuſmodi unio ac collatio eſt quædam ſpecies alienationiſ perpetuæ, quâ Suſceſſoribus Prælatiſ in jure conferendi, quod inter fructus Epilcopaliſ numeratur, præjudiciuſ fieret, & Eccleſia, cum non ampliùs gauderet proprio Rectore, quaſi capite minueretur, ut ait Panormit. in *d. c. tuanuper. n. 4.* Imò ut Epilcopus Parochiæ proventus Monafterio concedere poſſit, præter conſenſum Capituli exigatur ſpecialiſ licentia S. Pontificiſ *d. c. paſtoraliſ & ibi Fagnanuſ n. 1. & 4.* IV. Ubi vertitur partiulare intereſſe Capituli: ſiquidem quod omneſ tangit, ab omnibus debet approbari. *c. quod omneſ tangit. 29. de R. J. in 6.* & quotieſcunque Eccleſiæ, vel Suſceſſoribus præjudiciuſ poteſt generari, ut tradit noſter Panorm. in *c. novit. 4. n. 7. h. t.*

Conſilium Capituli ſpectato jure communi 6
in rebus levioriſ momenti neceſſarium eſt; veluti in inſtitutionibus, & deſtitutionibus Abbatum, & aliarum perſonarum Eccleſiaſti-carum in beneficiiſ præſertim majoribus: *c. novit. 4. c. quanta. 5. h. t.* in exercitio juris-dictionaliſ, & adminiſtratione temporaliſ extra caſum alienationiſ; nempe in cognitione cauſarum: *c. penult. cauſa. 15. q. 7.* in puniendiſ Clericis: *c. ſi quid verò diſt. 86.* in ferendiſ cenſuris ſuſpenſioniſ, excommuni-cationiſ, ac interdicti. *c. perv. 1. de Exceſſ. Prælat.* Addidi: *ſpectato jure communi*: quippe aliud uſus oſtendit. Porro quorum operâ, & conſilio Epilcopuſ in proceſſu contra Canonicoſ uti debeat? præſcribit Trident. in ſeſſ. 25. de Reform. *c. 6.*

§. V.

Forma, ſeu moduſ præſtandi conſenſum 7
capitularem talis eſt, ut convocatiſ omnibus Canoniciſ præſentibus, qui juſ ſuffragii in Capitulo habent, iſſique in locum conſuetum convenientibus in communi de negotio propoſito tractetur, & ſingulorum rationeſ, ac vota percipiuntur. arg. *1. nec venditio. 2. & 1. ſin. C. de Prædiis Decurionum.* Jacob. Pignatell. *tom. 1. conſult. 43. num. 1.*

§. VI.

Finis, ob quem S. S. Canoneſ ad ea, quæ fiunt 8
à Prælatiſ, conſenſum Capituli expoſcunt, eſt, ne facileſ aliquid in præjudiciuſ Eccleſiæ fiat.

§. VII.

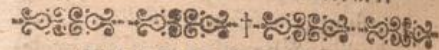
Effeſtuſ conſenſuſ Capituliſ eſt, quod nego- 9
tium, ſeu actus, ad quem requiritur, eo omiſſo à Prælato geſtuſ ſit nulluſ, ac robore firmi-tatiſ careat. *c. irrita. 1. c. novit. 4. in ſin. c. ea noſcitur. 6. h. t. & ibi Interpp.*

Haud immeritò hic *quæſitur*: quomodo Capituluſ probare poſſit conſenſum ſuum non interveniſſe, v. g. in alienationem, ſi propterea eandem alienationem impugnare, ac irritare velit?

Ratio dubitandi est *primò* : quia negatio consensus, cum nullas habeat qualitates, per naturam probari non potest. *c. fin. causa 6. q. 5. c. bona 23. de Elect. l. 23. C. de Probat.* Et pro *secundo* probari non potest per testes : cum extranei non admittantur ad Capitulum, ipsi verò Capitulares sine testes in causa propria, adeoque inidonei per *l. 10. ff. l. 10. C. de Probat.* *Tertio* quia in casu, quo nullus tractatus, & positivus dissensus præcessit, sed ignorantibus Capitularibus alienatio facta est, non possent plures ex ipsis etiam Capitularibus de eodem dissensu deponere, sed quilibet solum de suo non consensu, sicque in suis dictis singulares forent, & nunquam duo in eadem assertionem convenirent, quâ ratione in electionibus duobus compromissariis, vel Senatoribus personam electam nominantibus creditur, et si centum sint electores, & omnes respondeant, se huic votum non dedisse. *c. cum dilectus 32. de Elect.*

Verum modus specialis probandi traditur in *c. tertio loco. 5. de Probat.* juxta quod in tali casu etiam Capitulares, vel Conventuales pro testibus sunt admittendi, & prædictam negationem, seu defectum consensus satis probant, si jurato deponant, se unanimiter contradixisse, dum facta est mentio alienationis: ex quo ea, quæ in Capitulo aguntur, per extraneos probari non possunt, qui ad Capitula admitti non consueverunt: *c. veniens 38. in fin. de Testib.* neque tunc directè in causa propria testantur, sed ipsius Ecclesiæ. per *c. 6. §. 12. Eod.* Illo verò casu, quo nullus tractatus, vel positivus Capituli dissensus præcessit, verum quidem est, quod plenè, & juridicè defectus consensus probari nequeat, licet singuli Capitulares deponant, se non consensisse, nihilominus quia non est credibile, omnes dicturos falsum, unanimis ejusmodi Capitularium depositio præsertim jurata, aliquam saltem præsumptionem, si non semipleam

probationem inducit de omisso consensu, ut propterea elidat illam præsumptionem contrariam, quâ aliàs actus præsumitur legitimo modo celebratus. Hostiens. *b. t. n. 1.*

TITULUS XI.

De his, quæ fiunt à majori parte Capituli.

SUMMARI A.

1. Capitulum quid nominis? 2. Quid rei? 3. Qui possit convocare Capitulum? 4. Quam sint Capitulares? 5. An etiam absentes vocari debeant? 6. Quæ dicantur negotia capitularia? 7. Neque
11. Quæ conditiones requirantur, ut gesta per Capitulum valeant? 11. Cur congregetur Capitulum? 12. Quid juris circa ea, quæ fiunt à majori parte Capituli?

IN præcedenti titulo dictum est de his, quæ fiunt à Prælato, & Capitulo simul: in præsentem agitur de illis, quæ fiunt à Capitulo seu majori ejus parte.

§. I.

Capitulum derivatur à Capite, sub quo regi, & gubernari debet ad præbendam consilia. *c. novit. 4. de his, quæ fiunt à Prælat. & c. cum Clerici 19. de V. S.* Olim dicebatur Consilium, seu Senatus Episcopi, vel Prælati, ut patet ex *c. si Episcopus 73. causa 12. q. 2. junctâ Gloss.*

§. II.

Definitur Capitulum, quod sit collegium Capitularium cum suo Capite congregatorum pro tractandis negotiis spectantibus ad statum Ecclesiæ ipsorum.

Addidi: *cum suo Capite*; quo nomine intellige Præpositum, aut Decanum, qui pars præcipua Capituli est, ejusque appellatione continetur: *Gloss. in c. post electionem. 7. V. mentio. de Consecr. præbend. & ibid. Panormit. num. 9.* non Episcopum, aut Prælatum, utpote qui Capitis à membris distincti locum ha-